

Grootouders voor het Klimaat

Speerpuntennota voor de
verkiezingen van 9 juni 2024

Een duurzame wereld voor alle kleinkinderen

Recentelijk lanceerden heel wat middenveldorganisaties en allianties interessante memoranda en actievoorstellen i.v.m. de klimaatproblematiek voor de verkiezingen van juni 2024¹. In deze documenten staan **honderden zeer concrete beleidssuggesties** op vele beleidsdomeinen om in de Europese/federale/Vlaamse beleidsperiode 2024-2029 fors werk te maken van een robuust klimaatbeleid dat aansluit bij de Europese en mondiale doelstellingen om de klimaatverstoring tegen te gaan.

Een belangrijke groep geëngageerde organisaties, bedrijven, verenigingen, lokale besturen en individuele burgers maakt reeds werk van veel van deze suggesties. Het is echter essentieel dat de **Europese, federale en Vlaamse overheid** een **coherent en robuust beleidskader** creëren waardoor alle acties per beleidsdomein veel meer renderen om de beoogde doelstellingen te halen. De klimaatverstoring kan maar opgelost worden door de veelheid van individuele acties te combineren met een grote hoeveelheid aan **gecoördineerde collectieve acties** en door een **grondige systeemverandering**. De politiek heeft dan ook de grote verantwoordelijkheid om de **regie van het klimaatbeleid** in handen te nemen.

De klimaatontwrichting is de grootste collectieve uitdaging van de komende decennia. Dit betekent dat de overheid maatregelen moet nemen om de klimaatverandering tegen te

¹ Dit is een niet-exhaustieve lijst van belangrijke voorstellen :

- Memorandum Bond Beter Leefmilieu (BBL) en sensibiliseringsactie naar de burgers
- Natuur in het hart van Vlaanderen: De prioriteiten van Natuurpunt
- De uitdagingen voor de klimaatcrisis: verkiezingen 2024; Woon-energiepact. De Klimaatcoalitie.
- Klimaatrapport van RESET.Vlaanderen (koepel van sociale en milieuorganisaties)
- Memorandum Vlaams mobiliteitsbeleid 2024-2029. Vlaamse Mobiliteitsraad (MORA)
- Memorandum Netwerk van Rechtvaardige Fiscaliteit (NRF) (versie 12/12/23)
- Verkiezingstraject 11 11 11

gaan (mitigatie), mensen te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering (adaptatie), de natuur in stand te houden en te zorgen voor goede lucht- en waterkwaliteit. De **nieuwe regeerakkoorden** (Vlaams en federaal) moeten daarom zeer duidelijke keuzes inhouden op de volgende **12 speerpunten**. Elk speerpunt illustreren we ter verduidelijking met enkele voorbeelden. Deze speerpunten vereisen een gezamenlijke aanpak naar een **fundamentele systeemverandering**: omgroei, kleinere ecologische afdruk, een duurzame welzijnseconomie, herverdeling van rijkdom en macht, internationale rechtvaardigheid en vrede.

Klimaat is geen dossier-zoals-een-ander. Het is een soort covid 5.0: een kwestie die nog decennialang op ieders agenda hoort te staan. Als geen ander zal ze het welzijn en de welvaart bepalen, en eigenlijk doet ze dat nu al volop.

Geert Buelens, auteur van 'Wat we toen al wisten'

1. Maak van klimaatbeleid ook een sociaal beleid

De huidige subsidies gaan te veel naar mensen en bedrijven die deze steun niet echt nodig hebben (het *mattheuseffect*). Het systeem van premies moet prioritair gericht worden naar mensen met een laag inkomen omdat zij vaak in slecht geïsoleerde woningen wonen. Een herverdelend beleid veronderstelt een grondige aanpak van de vervoersarmoede en energiearmoede. Tijdens de periode van de klimaattransitie moeten noodzakelijke verschuivingen in de werkgelegenheid op een sociaal correcte manier gebeuren.

2. Bouw zo snel mogelijk alle vormen van subsidies voor fossiele brandstoffen af

Heroriënteer deze miljardensteun naar de verdere uitbouw van hernieuwbare energie en de renovatie van woningen (vooral voor de weinig bemiddelde inwoners).

3. Versnel de energietransitie en streef naar een lager energieverbruik

De renovatiesnelheid is te zeer afhankelijk van individuele ingrepen. Daarom zijn forse investeringen nodig in collectieve initiatieven zoals warmtenetten, energiegemeenschappen, renovatieprojecten per bouwblok, extra steun voor coöperaties voor hernieuwbare energie. Maak gebruik van systemen zoals een rollend fonds en gratis/zeer goedkope klimaatleningen. Energie is een schaars goed: beloon daarom een laag energieverbruik.

4. Neem substantiële maatregelen voor een klimaatneutrale mobiliteit. Ga voor een grondige mobiliteitsshift

Investeer sterk in het openbaar vervoer dat functioneel, aangenaam en betaalbaar voor iedereen moet zijn, in elektrificatie van het personen- en vrachtvervoer, in de herinrichting van het openbaar domein ten voordele van de trage weggebruiker. Stop de bevoordeling van het vliegverkeer t.o.v. het treinverkeer. Faseer het systeem van de salariswagens uit, voer rekeningrijden in, voorzie in meer budget voor de realisatie van de basisbereikbaarheid door de vervoersregio's.

5. Zorg voor een stevige uitbreiding van de sociale huisvesting

Zowel de totale energetische renovatie van het bestaande patrimonium als het massaal investeren in (bijna) energieneutrale nieuwe sociale huisvesting zijn nodig. Het algemene renovatiebeleid moet veel meer gericht zijn op de huurders en niet alleen op eigenaars.

6. Bouw aan een natuurinclusieve en circulaire landbouw

Herstructurering van landbouw en veeteelt zijn nodig om verdroging tegen te gaan, natuur en biodiversiteit te herstellen, waterverontreiniging te stoppen. Verder: geen mestoverschotten, vermindering van stikstofuitstoot, reductie van de veestapel, minstens halveren van de bestrijdingsmiddelen, heroriënteren van de Europese subsidiëring naar meer biologische/agro-ecologische landbouw, herinvoeren van toelagen voor opleiding van bioboeren. Kiezen voor lokaal en hoogwaardig voedsel en betaalbare biovoeding. Zorg ervoor dat de boeren een eerlijke prijs krijgen voor hun producten.

7. Maak werk van natuurherstel

Zet veel meer in op de uitvoering van de Europese kaderrichtlijn water (waterzuivering, ontharding, buffering van hemelwater, ...). Zorg voor veel meer natuur in de stedelijke omgeving en grotere aaneengesloten eenheden van natuurgebieden. Stop met het aansnijden van de open ruimte en professionaliseer het beheer van de natuur.

8. Neem maatregelen voor een klimaatneutrale en circulaire industrie

Het principe 'de vervuiler betaalt' moet richtinggevend zijn. Zet in op circulariteit: duurzame producten, hergebruik van materialen en afval gebruiken als nieuwe grondstof worden de regel. Zorg voor meer onderzoeksmiddelen voor industrie en wetenschap om innovatieve technieken en methoden te ontwikkelen om de klimaattransitie te ondersteunen.

9. Geef als overheid het voorbeeld inzake klimaatmaatregelen

Renoveer alle overheidsinfrastructuur grondig en maak systematisch gebruik van hernieuwbare energie. Maak alle overheidsverplaatsingen klimaatvriendelijk (fiets, openbaar

vervoer, vervangen van vliegreizen door treinverkeer voor verre verplaatsingen, elektrificatie van het wagenpark van de overheid).

10. Neem als overheden internationaal verantwoordelijkheid op

België en Europa moeten een voorbeeldfunctie vervullen en het voortouw nemen voor een duurzame wereld. De Europese Green Deal moet versterkt worden. De klimaatcrisis is globaal: alle landen moeten in staat zijn mee te werken aan mitigatie, adapteren en schade herstellen. Onze overheden streven naar rechtvaardige handelsrelaties en internationale machtsverdeling, komen internationale afspraken en financiële engagementen na, investeren sterk in conflictpreventie en -oplossing.

11. Zorg voor een stevige financiering van het klimaatbeleid

Financiering is voorhanden door heroriëntering van bestaande geldstromen, zoals de subsidies voor fossiele brandstoffen. Een herverdelende fiscale hervorming, waarbij alle vormen van inkomen op een gelijkwaardige manier belast worden, geeft ademruimte aan mensen in armoede om de transitie aan te kunnen. Kies voor ecofiscaliteit en belasting op vermogen ten voordele van een lagere belasting op arbeid. Er komen de eerstkomende jaren honderden miljoenen Europese middelen naar België/Vlaanderen voor de transitie van het energiebeleid en voor natuurherstel. Zet de publieke investeringsmaatschappijen en banken gericht in om de klimaatuitdagingen op een sociale manier aan te pakken en daarenboven extra werkgelegenheid te realiseren b.v. met innovatieve financieringsmodellen zoals groene obligaties en waarborgfondsen.

12. Werk met alle overheidsniveaus intensief samen

Constructieve samenwerking tussen het Europese, federale en Vlaamse niveau i.p.v. onderlinge tegenwerking. Werk aan een coherente, geïntegreerde aanpak over de beleidsniveaus heen. Schakel over naar crisismanagement. Investeer als Vlaamse en federale overheid in een sterk ondersteuningsapparaat voor de lokale besturen. Sluis veel meer klimaatmiddelen (geld, personeel, expertise, meer renovatiecoaches, degelijke dataverzameling zoals LEKP, ...) naar de lokale besturen want op het terrein (ter plekke) moet het meeste werk gebeuren.

Conclusie: de hoogste tijd voor een moedig beleid

Slechts door een **geïntegreerde aanpak van de twaalf speerpunten** gaan we substantieel vooruit om een rechtvaardig klimaatbeleid tot stand te brengen en de systeemcrisis aan te pakken. Hier en daar een maatregeltje (*cherry picking*) leidt niet tot een doorgedreven en robuust klimaatbeleid met echte resultaten op het terrein. Het klimaatbeleid is wél haalbaar en betaalbaar. De prijs van halfslachtige maatregelen ligt veel hoger.

Grootouders voor het Klimaat zijn zich erg bewust dat 'De Tijd dringt'. Zij roepen de politieke partijen en de Vlaamse en federale politici op hun verantwoordelijkheid te nemen. Stop met achterhoede-gevechten tegen de Klimaatzaak, stop met onderlinge twisten, stop met verdragingsmanoeuvres en creëer zelf een draagvlak. Investeer in een constructieve aanpak van het belangrijkste beleidsprobleem van deze eeuw zodat onze kinderen en kleinkinderen de volgende decennia niet nog meer drastische ingrepen moeten doen om het klimaat, de planeet en haar bewoners te redden.

Grootouders voor het Klimaat (GvK), 15 januari 2024

grootoudersvoorhetklimaat.be/kies2024/
kies2024@grootoudersvoorhetklimaat.be

Contact:

vzw Grootouders voor het Klimaat

Website: grootoudersvoorhetklimaat.be

Contact voor deze campagne: kies2024@grootoudersvoorhetklimaat.be

Bernard Hubeau, co-voorzitter: info@grootoudersvoorhetklimaat.be

Hugo Van Dienderen, co-voorzitter: info@grootoudersvoorhetklimaat.be

Perscontact: pers@grootoudersvoorhetklimaat.be